

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre des vacations, saisi par le Ministre de l'Intérieur, le 22 août 2000, d'une demande d'avis sur les amendements n°s 14 à 17 à la proposition de loi "sanctionnant le recours téméraire ou vexatoire à la section d'administration du Conseil d'Etat", a donné le 11 septembre 2000 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede vakantie-kamer, op 22 augustus 2000 door de Minister van Binnenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over de amendementen nrs 14 tot 17 op het voorstel van wet "tot be- teugeling van het tergend en roekeloos beroep bij de afde- ling administratie van de Raad van State", heeft op 11 sep- tember 2000 het volgende advies gegeven :

Amendement n° 14 du GouvernementArticle 37

Cette branche de l'amendement est justifiée par le souci de tenir compte de l'avis du Conseil d'Etat.

Selon sa jurisprudence constante, lorsque la section de législation a émis un avis, elle a épuisé la compétence que lui impartit la loi; dès lors, il ne lui appartient plus de se prononcer à nouveau sur les dispositions déjà examinées, que celles-ci demeurent inchangées ou qu'elles aient été revues pour tenir compte de ses observations.

Article 38

L'amendement vise à permettre à la partie condamnée à une amende pour recours abusif d'introduire un recours contre l'arrêt qui la prononce devant la section d'administration autrement composée.

Cet amendement apparaît peu cohérent pour deux raisons.

D'une part, comme la section de législation l'a relevé dans l'avis n° L. 29.801/2 du 13 mars 2000 sur la

.../...

proposition de loi qui fait l'objet des amendements
présentement examinés,

"... la compétence du Conseil d'Etat peut être admise si l'on considère qu'il s'agit strictement d'un accessoire au contentieux considéré, au même titre que le prononcé des dépens, mais non d'une nouvelle contestation visée par les articles 144 et 145 de la Constitution (1).".

Le Conseil d'Etat ne voit pas pourquoi seule la condamnation accessoire pourrait être entreprise alors que la décision au fond, pas plus que toutes les autres décisions prises par le Conseil d'Etat, ne peuvent faire l'objet d'un tel recours. En outre, si l'on suit le raisonnement du Gouvernement qui, dans la justification de son amendement, estime que l'amende "revêt un caractère purement civil" (2), il faut considérer que le recours doit être organisé devant les juridictions judiciaires.

(1) Doc. parl., Chambre, S.E. 1999, n° 101/4, p. 4.

(2) A cet égard, il y a cependant lieu de rappeler que dans son arrêt n° 82/93 du 1er décembre 1993, la Cour d'arbitrage a considéré que l'amende susceptible d'être prononcée sur base de l'article 1072bis du Code judiciaire, "doit être considérée comme pénale au sens de l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme" (B.6.5) et ce, bien qu'elle soit de nature civile.

D'autre part, comme l'a également relevé la section de législation, selon les développements de la proposition, l'objectif poursuivi par son auteur est de

"... combattre et prévenir l'arriéré judiciaire par tous les moyens raisonnables, et ce, tant au niveau des cours et tribunaux qu'au niveau des juridictions administratives." (1).

Il est permis de douter qu'un tel objectif puisse être atteint par un alourdissement de la procédure.

Amendements n°s 15 et 16 du Gouvernement

Il est renvoyé à l'observation formulée ci-dessus, sous l'article 38.

Amendement n° 17 du Gouvernement

Il est renvoyé à l'observation formulée ci-dessus, sous l'article 37.

(1) op. cit., p. 5.

Amendement nr. 14 van de Regering

Artikel 37

Dit onderdeel van het amendement wordt verantwoord met de wil om rekening te houden met het advies van de Raad van State.

Volgens haar vaste rechtspraak heeft de afdeling wetgeving, wanneer ze een advies heeft uitgebracht, de mogelijkheid om de haar bij wet verleende bevoegdheid te benutten uitgeput; ze heeft zich bijgevolg niet meer opnieuw uit te spreken over de reeds onderzochte bepalingen, ongeacht of deze onveranderd blijven, dan wel herzien zijn om rekening te houden met haar opmerkingen.

Artikel 38

Het amendement strekt ertoe de partij die wegens onrechtmatig beroep tot een geldboete veroordeeld wordt, in de mogelijkheid te stellen bij de anders samengestelde afdeling administratie een beroep in te stellen tegen het arrest waarbij die geldboete wordt opgelegd .

Dit amendement lijkt om twee redenen niet erg logisch.

Enerzijds heeft de afdeling wetgeving in haar advies nr. L. 29.801/2 van 13 maart 2000 over het

.../...

wetsvoorstel waarop de voorliggende amendementen betrekking hebben, gewezen op het volgende :

"Er kan (...) worden aangenomen dat de Raad van State bevoegd is om ten laste van verzoeker een geldboete uit te spreken, indien ervan uitgegaan wordt dat het strikt genomen om een accessorium van de bewuste geschillenberechting gaat, net zoals de uitspraak over de kosten, en niet om een nieuw geschil zoals bedoeld bij de artikelen 144 en 145 van de Grondwet (1)".

Het is de Raad van State niet duidelijk waarom alleen de veroordeling als accessorium zou kunnen worden bestreden, terwijl noch de beslissing over de zaak zelf, noch alle andere door de Raad van State genomen beslissingen, bij zo'n beroep kunnen worden bestreden. Als men bovendien de redenering volgt van de Regering die in de verantwoording van haar amendement van oordeel is dat "het gaat om een geldboete van burgerlijke aard" (2), dient er van uitgegaan te worden dat het beroep moet worden georganiseerd bij de gewone gerechten.

Anderzijds heeft de afdeling wetgeving, luidens de verantwoording van het voorstel, erop gewezen dat het door de indiener ervan beoogde doel het volgende is :

(1) Gedr. st. , Kamer, B.Z. 1999, nr. 101/4, blz. 4.

(2) In dat opzicht zij er evenwel op gewezen dat het Arbitragehof in zijn arrest 829/93 van 1 december 1993 heeft gewezen dat de geldboete die kan worden opgelegd op grond van artikel 107 bis van het Gewone Belgisch Wetboek moet worden beschouwd als strafrechtelijk van aard (van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (B.6.5)).

"... het bestrijden en voorkomen van de gerechtelijke achterstand (...) met alle redelijke middelen (...), zowel voor de hoven en de rechtbanken als voor de administratieve rechtscolleges." (1).

Of zulk een doel kan worden bereikt door de procedure ingewikkelder te maken, kan worden betwijfeld.

Amendementen nrs. 15 en 16 van de Regering

Er wordt verwezen naar de hierboven onder artikel 38 gemaakte opmerking.

Amendement nr. 17 van de Regering

Er wordt verwezen naar de hierboven onder artikel 37 gemaakte opmerking.

(1) op.cit., blz. 14.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Madame M.-L. WILLOT-THOMAS,
Mevrouw

président de chambre, président,
kamervoorzitter, voorzitter,

Messieurs
de Heren

M. LEROY,

président de chambre,
kamervoorzitter,

Y. KREINS,

conseiller d'Etat,
staatsraad,

P. GOTHOT,

assesseurs de la
section de législation,
assessoren van de
afdeling wetgeving,

J. van COMPERNOLLE,

Madame
Mevrouw

B. VIGNERON,

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par
M. X. DELGRANGE, auditeur. La note
du Bureau de coordination a été
rédigée et exposée par
M. P. BROUWERS, référendaire.

Het verslag werd uitge-
bracht door de H. X. DELGRANGE,
auditeur. De nota van het
Coördinatiebureau werd opgesteld
en toegelicht door de
H. P. BROUWERS, referendaris.

La concordance entre la version
française et la version néerlandai-
se a été vérifiée sous le contrôle
de M. P. LIENARDY, conseiller
d'Etat.

De overeenstemming tussen de
Franse en de Nederlandse tekst
werd nagezien onder toezicht van
de H. P. LIENARDY, staatsraad.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

B. VIGNERON

M.-L. WILLOT-THOMAS